

Венцеслав Николов

БАЩА МИ Е ПРОЧУТИЯТ МАТЕО

София, 2021

© Издателство „Изток-Запад“, 2021

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Венцеслав Николов, автор, 2021

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2021

ISBN 978-619-01-0913-6

ВЕНЦЕСЛАВ НИКОЛОВ

БАЩА МИ Е
ПРОЧУТИЯТ
МАТЕО

Съдържание

I

1. Тази Страдивари, гали сме се виждали някъде?	11
2. Хайде на работа	15
3. Ако искаш да печелиш – това е от друга опера	18
4. Ех, Венеция...	21
5. Цената ни, разправят, постоянно растяла	24
6. Тя беше на гвайсет, много талантлива	29
7. Странна, неочаквано дълбока музика	31
8. Елфи и гжуджета, пчелички и бръмбари	34
9. Има да учи още момчето	37
10. Франц се казваше авторът	39
11. Отиват да се снимат, на фотограф	41
12. Ако съм знаел, че може да се напише концерт като този, отдавна да съм написал	43
13. Солата са кратки	46
14. Аз без него мога, той без мен – не	47
15. Ах, ние от Кремона!	49
16. Дървата в печката пукаат, смесват се със звуците на челото	51
17. Можеш и човек да убиеш с това	53
18. „Кой кой е“ е трудно да се каже	57
19. Все някакви странни истории	59
20. Няма ноти	62

21. Внимавай, челото!	66
22. Благороден човек беше Давиг!	69
23. Луг умора нема!	71
24. Просто по-силно... силно и просто!	72
25. Измисля ги едни такива	74
26. Как казахте... Пикасо?	77
27. Стига вече!	79
28. Давали сте струни?	80
29. Колеги	83
30. Много свирите!	86

II

31. По реката	89
32. Интересни звуци	92
33. Мислех, че още се настройвате	94
34. Водката е за мен!	96
35. Форте със съпровод на виолончело	98
36. Senza basso	100
37. Ваканцията бързо свърши	102
38. Амати или Страдивари	106
39. Прекалиха тогава с рекламата	108
40. Виена си е Виена	111
41. Ако ни е писано, ще свирим хубаво	114
42. Като не върви – не върви!	116
43. Така по-добре звучи	120
44. На твое място не бих ги пушал	122
45. Лека и ефирна	124
46. С това виолончело – втора класа?	126

47. Мястото ми е до солиста	128
48. Харесва ми да ме сравняват с тенора-любовник	131
49. Трябва ли да се гордея?	134
50. Ама и вие сте едни!	138
51. Мистър Едисон, аз съм Брамс, г-р Брамс...	140
52. Трябва непременно да го научите	142
53. Никак не ми се мъчи	144
54. Разговор със солиста	145
55. С тази Дел Дезу се знаем	147
56. На твое място веднага бих го взел	150
57. Забелязвам, че напредвам	153
58. Ах, Италия	155
59. Vanitas vanitatum	157
60. Помниш ли, там се срещнахме за първи път?	159
<i>Вместо послеслов</i>	162

1.

Предпочитам да ме наричат чело, както ми казват артистите, с които прекарвам живота си. Виолончело звучи някак официално, даже непрофесионално. Обикновено думата употребяват хора, които рядко имат вземане-даване с музиката. Те и не знаят, че името означава малко басче. Впрочем и самите челисти рядко се сещат за това. Аз специално нямам от какво да се срамувам: който е чувал басовите ми тонове, не може да ги забрави. Но все пак предпочитам соловата партия, не обичам да акомпанирам. Нали съм италианец, от най-първите – ние сме със самочувствие. Може би защото съм работил повече със солисти, харесвам произведения, където мога свободно да пея, както тенорът в операта.

Годината на раждането ми е 1726, във Венеция. Сигурно знаете за майстора Матео Гофрилер? Нали съм от прочуто семейство, ласкаеха се хората, като ме срещаха. Къде ли не съм ходил: Чикаго и Ню Йорк, Париж и Виена, даже във Ваймар живях. Тогава беше музикалната столица на Европа, със самия Франц* Лист съм свирил.

* Името на Лист като Ференц е с по-късна давност, затова в текста се среща като Франц Лист.

А в Лондон дойдох от Брюксел, за да се запозная с новия солист: „Чудесен е – внимателно ме поема той, – главичката е оригинална, нали? И лака... ах, какви красиви ефове!“

Значи е специалист – доволен се оставям в ръцете му. Я да видим как свири? Познавам концертите... май ще се разбираме.

В самолета ме настаниха удобно, на летището бяха дошли някакви важни лица, за да помогнат – бележка донесоха, за митницата, загрижено казваха: можело да има проблем.

– Дано всичко мине добре при пристигането! – пожелават ни и се сбогуват.

Той – не зная, но аз целият настръхнах, като си представих как ме затварят в някакъв склад с разни вещи, куфари, сандъци – студено, мрачно, бррр... Вместо да репетираме Двойния концерт от Брамс за първия ни съвместен концерт. При това с една Страдивари, както чувам...

Самото пътуване мина комфортно, не се случи нищо особено, само със стюардесата се шегувах.

– Челото си има билет, не му ли се полага също и храна?

Разбирам, че е вегетарианец – не е лошо, напоследък все по-често се среща. Там, откъдето идвам, има много такива ресторанти. И не пуши. Това е добре: от многото дим пресипвам, харесвам чистия въздух.

При кацането солистът внимателно ме прегърна, не усетих изобщо удара. Значи знае, че мога да се разстроя, да не говорим какви по-големи бели се случват. Както и да е, вече сме в София. Нали ще минаваме често оттук, оглеждам се: доста скромна заличка,

не може да се сравни с големите летища. Изглежда провинциално и някак заспало, като че ли не бързат много. Най-сетне куфарите започват да идват, пътниците се раздвижиха. Появиха се и някакви чиновници с униформи, това ще е митницата. Нали отгавна живея в цивилизовани страни – странни ми се видяха намръщените физиономии, като че ли са съргдиги нещо. Не се виждат усмихнати, спокойни хора, усеща се напрежение наоколо. И солистът се промени, вижда ми се нервен. Презърнал ме е, а чантата побутва с крак. Много мудро върви опашката, не съм свикнал така. По едно време започнаха даже да вадят вещи от багажа на пътуващите, разправят се, ръкомахат. Направо се карат... Май че дълго ще трае, а и много лют ми се вижда чичкото с фуражката. Ох, не обичам така да викат! Отиваме отсреща, там само една стюардеса е останала и точно слага нещо в протезнатата ръка на чиновника.

– А това е за вас! – чуваме я да казва.

Униформеният стреснато ни поглежда, стоим точно до тях и надничаме:

– Вие какво?

– Тук... печатче! – посочва листчето моят артист и усмихнато се сбогува. – Точно така... благодаря. Благодаря и довиждане.

Любопитно оглеждам наоколо, обичайната сума-тоха, както по всички летища, само е доста занемарено. И мръсно, мръсно... навсякъде по земята нахвърляни боклуци. Интересно, не чистят ли тук?

– Такси – вдига ръка солистът.

След известна разправия се настаняваме, вече пътуваме за града. Успокоено се отпускам, ще имам вре-

ме после да се огледам. Сега важното е да си почина. Дано успеем за репетицията утре, Двойния концерт ще свирим, сериозна работа. В просъница си мисля: Йоханес Брамс... помня го, разбира. И преди да си пусне брагата, а и после. Когато като някакъв патриарх идваше на репетициите... А тази Страдивари, с която ще свирим, дали сме се срещали някъде по света?

